

Sisukord...

AGENTUURI DIREKTORI
PÖÖRDUMINE...2

AGENTUURI UUS VEEBILEHT...3

KÕRGHARIDUSELE JUURDEPÄÄSU
ANDMEBAAS...4

HINDAMINE KAASAVAS
KOOLIKESKKONNAS...5/6

TAANI – Ühistegevus: Stiimul kaasamise
arendamiseks...7

KREEKA – Haridussüsteemi viimase aja
reformid...8

HISPAANIA – “Tots músics, tots diferents”
(kõik on muusikud, kõik on erinevad)...9

PRANTSUSMAA – Kaks uuenduslikku
algatust uurimistöö ja koolituse alal...10

PORTUGAL – Raamatusari edendab
lugemisuskust...11

ISLAND – ülikooliprogramm
intellektipuudega üliõpilastele...11

ROOTSI – Füüsiliste puuetega õpilaste
igapäevane koolielu; etnoloogiline uurimus...12

LUKSEMBOURG – Uus “aluskool” (fundamental
school)...13

BELGIA (FLAAMIKEELNE KOGUKOND) – Uue õpiabi
raamistiku ettepanek...14

SAKSAMAA – ÜRO puuetega inimeste
konventsiooni ratifitseerimine...15

ÜHENDUKUNINGRIIK (Inglismaa) –
Edasijõudmine kõigile: hariduslike
erivajaduste ja puuetega laste
ja noorte tulemuste parandamine...16

ET

AGENTUURI DIREKTORI PÖÖRDUMINE

Head lugejad,

Selles EuroNews'i väljaandes tutvustame teile mitut huvitavat näidet meie liikmesriikide uutest algatustest ning agentuuri viimaseid uudiseid.

Loodan, et see info on teie jaoks huvitav ja kasulik!

Kui soovite rohkem teada saada, soovitan teil külastada meie uut veebilehte, mille kaudu saate hoida end kursis riikide andmetega ning värskete õigusaktide ja poliitiliste algatustega kogu Euroopas või tutvuda nende uuringute tulemustega, mida agentuur teeb oma 27 liikmesriigis.

Praegu toimub nii palju põnevat, et ma ei jõua kõike käsitleda, aga toon siiski teieni mõned olulisemad faktid:

Oleme just lõpetanud suure teemaprojekti ühel kõige enam küsimusi tekitaval teemal, millega Euroopa praegu silmitsi seisab: mitmekultuuriline mitmekesisus ja hariduslikud erivajadused. Samal

ajal on lõpule jõudmas veel kaks projekti: üks käsitleb riikide tegevust varajase märkamise ja sekkumise valdkonnas, teine tegeleb Euroopa tasandil kaasava hariduse tingimuste kindlakstegemiseks mõeldud indikaatorite komplekti väljatöötamisega. Need projektid on lõpusirgel ning järgmises EuroNews'i väljaandes käsitleme neid põhjalikumalt.

Käesoleval aastal alustasime projektidega, mis keskenduvad kahele uuele meie liikmesriikide jaoks prioriteetsele valdkonnale. Üks neist käsitleb kaasamist toetavat õpetajakoolitust ning sellesse on osalevate vaateajatena kaasatud Euroopa Komisjoni ja UNESCO rahvusvahelise haridusbüroo esindajad. Teine projekt, mille raames teeme koostööd Cedefopi ja OECDga, käsitleb kutseharidust ja -koolitust.

2010. aastal alustame UNESCO "Haridus kõigile" tegevuse sekretariaadiga koostööd sellise andmebaasi väljatöötamisel, mis koondab uuenduslikke näiteid kaasava hariduse alastest poliitilistest algatustest ja praktilisest tööst. Näited illustreerivad poliitilisi meetmeid, mida toetavad hariduslikku kaasamist käsitlevad UNESCO poliitilised suunised.

Teine järgmise aasta tippsündmus on rahvusvaheline konverents, mille agentuur ja Hispaania haridusministeerium korraldavad märtsis Hispaania Euroopa Liidu eesistumisperioodil. Konverents kajastab kaasavas hariduses Lissaboni 2010. aasta eesmärkide valguses tehtud edusamme. Ühtlasi on konverentsi eesmärk vahetada selles valdkonnas kogemusi Ladina-Ameerika riikidega.

Loodame, et leiate käesolevast EuroNews'i väljaandest huvitavat infot. Nagu alati, oleme huvitatud teie tagasisidest. Kui soovite meiega ühendust võtta, kasutage selleks käesoleva väljaande lõpus esitatud kontaktandmeid.

Head lugemist!

Cor Meijer
Direktor

EUROOPA ERIPEDAGOOGIKA ARENDAISE AGENTUURI UUDISEID

AGENTUURI UUS VEEBILEHT

Eelmisel aastal tegeles agentuur täiesti uue veebilehe väljatöötamisega. Veebileht avati 2009. aasta kevadel.

Veebilehte arendati koos Bristol ülikooli (Inglismaa) õppe- ja uurimistehnoloogia instituudiga (Institute for Learning and Research Technology, ILRT, <http://www.ilrt.bris.ac.uk>). Koostati veebipõhine kasutajate analüüs ning lisainfot koguti agentuuri riiklike esindajate abiga. Kõiki saadud tulemusi kasutati uue veebilehe struktuuri ja kujunduse väljatöötamisel.

Kasutajate ettepanekute põhjal on meie veebilehel nüüd järgmised uued omadused:

- Uudiste osa on laiendatud ning see hõlmab nüüd ka meie väljaannet EuroNews, pressiteateid ja elektroonilist teatajat. Avalehel on avaldatud uudiste osa kõige värskemad postitused ning kasutajad saavad avalehe kaudu teada anda, kui nad soovivad, et neid agentuuri uudistest teavitataks;
- Ka kõigi liikmesriikide teabega on nüüd võimalik tutvuda otse avalehe või interaktiivse kaardi kaudu;
- Kõigil riikide lehekülgedel on esitatud viited kõigile eri liikmesriikide keeltes avaldatud trükistele;
- Veebilehel on nüüd ka päringufunktsioon, mis võimaldab kasutajatel kiiremini leida neid huvitavat teavet;
- Veebilehe juurdepääsetavus on suurenenud ning vastab W3C soovistele.

Kutsume kõiki lugejaid tutvuma meie uuenenud veebilehega:

www.european-agency.org

KÕRGHARIDUSELE JUURDEPÄÄSU ANDMEBAAS

<http://www.european-agency.org/agency-projects/heag>

Kõrgharidusele juurdepääsu andmebaas (Higher Education Accessibility Guide, HEAG) on ainulaadne andmekogu erivajadusega üliõpilaste tugiteenustest kogu Euroopa kõrgharidusasutustes.

HEAG pakub erinevat infot erivajadusega üliõpilastele, kes kaaluvad välismaale õppima minekut. Esitatud info eesmärk on aidata üliõpilastel ja neid toetaval spetsialistidel teha valik erinevate õppeprogrammide ja vahetusvõimaluste vahel.

Agentuuri 26 liikmesriigi ning Horvaatia ja Slovakkia projektiekspertid on teinud koostööd, et koguda sihtotstarbelist infot, mis on esitatud:

- Riikide lehekülgedel, mis pakuvad riigikeskset infot kõrghariduse kohta;
- HEAGi andmebaasis, mis võimaldab kasutajatel teha päringuid erivajadusega üliõpilaste tugiteenuste ning juurdepääsu kõigi osalevate riikide kõrgharidusasutustes.

Riikide lehekülgedel on esitatud info erivajadusega üliõpilaste toetamise ning riigi kõrgharidust ja erivajadusi käsitleva poliitika kohta. Lisatud on ka riikide kontaktisikute, st HEAGi projektiekspertide andmed.

Lisaks saab andmebaasist teha konkreetseid kõrgkooli ning tugiteenuste kättesaadavust käsitlevaid päringuid. Kogu info on esitatud inglise keeles ning selle riigi keeles, mida info käsitleb.

Andmebaasi infot ajakohastatakse iga kahe aasta järel.

Lisainfo: heag@european-agency.org

HINDAMINE KAASAVAS KOOLIKESKKONNAS

Enam kui 150 osalejat 27 riigist kohtusid konverentsil “Hindamine kaasavas keskkonnas”, mille Küprose haridus- ja kultuuriministerium ning Euroopa Eripedagoogika Arendamise Agentuur korraldasid Küprosel Limassolis 23.–24. oktoobrini 2008. Konverents lõpetas kolm aastat kestnud projekti, milles uuriti hindamispoliitikat ja -praktikat, mis toetab kaasamist tavakoolisüsteemis.

Projekt “Hindamine kaasavas keskkonnas” algas 2004. aastal, mil agentuuri esindajate kogu liikmed otsustasid, et hindamine on üks problemaatilistest valdkondadest kaasamise arendamisel. Agentuuri projekt jagati kahte etappi: 1. etapp toimus 2005.–2006. aastal ning 2. etapp 2006.–2008. aastal. Esimeses etapis osales 23 riiki ning see keskendus algharidusele. Projekti teises etapis osales 26 riiki ning vaatluse alla võeti ka hindamine põhikooli vanemas astmes.

1. etapi ajal püüdsid osalejad määratleda mõiste “kaasav hindamine” tähendust ning poliitika-dokumentide ja praktilise töö põhjaliku analüüsi põhjal lepiti lõpuks kokku järgmises ühisel määratluses:

Kaasavas keskkonnas rakendatav hindamiskäsitlus, mille puhul poliitika ja praktika soodustavad võimalikult paljude õpilaste õpet. Kaasava hindamise üldeesmärk on, et kõik hindamisstrateegiad ja -protseduurid peaksid toetama ja tõhustama kõigi kõrvalejäämisohus õpilaste, sh hariduslike erivajadustega õpilaste edukat kaasamist ja osalemist.

2. etapis külastati viit haridusasutust, kus rakendatakse uuenduslikke hindamisvõtteid: Reutte piirkonna tugikeskust Austrias Tirooli provintsis; Peder Lykke kooli, mis teeb koostööd

pedagoogilis-psühholoogilise nõustamisteenistusega Taanis Kopenhaagenis; koole Montluçon' piirkonnas Prantsusmaal; nägemispuudega inimeste riiklikku tugikeskust Saksamaal Schleswig-Holsteini liidumaal ja Cavendishi kooli Runcornis Ühendkuningriigis Inglismaal ning nende tavakoolidest partnereid. Kõiki nimetatud asutusi külastati kaks korda, riikide ekspertidel oli võimalik tutvuda koolikeskkonnaga ja arutada vaadeldud hindamispraktika näiteid.

Projekti olulisim tähelepanek oli, et kaasavat hindamist tuleks käsitleda kui pidevat protsessi, milles osalevad tavakooliõpetajad, vanemad ja õpilased ise, mitte üksnes klassivälised spetsialistid. Läheneviisiid, meetodid ja vahendid ning ka kaasatud inimesed peaksid lähtuma seisukohast, et kaasav hindamine on õpetamise ja õppimise olemuslik osa.

Teine projekti käigus esilekerkinud tähelepanek on seotud kujundava hindamisega (*Assessment for Learning*) ning sellega, kuidas sellist hindamist rakendada hariduslike erivajadusega õpilaste puhul. Tõendid osutasid, et kujundav hindamine lähtus hariduslike erivajadustega ja erivajadusteta õpilaste puhul samadest põhimõtetest ning ainus erinevus on kasutatavate hindamisvahendite ja hindamis- või suhtlusmeetodite tüübis.

Kokkuvõttes jõuti projektis järeldusele, et

◀ Jätkub...

hindamine on oluline valdkond kaasava hariduse arendamisel ning poliitikakujundajatel ja praktikutel on vaja oma poliitilised algatused ja praktilised lähenemised kaasava hindamise põhimõtete valguses üle vaadata.

Info projekti peamiste tulemuste kohta on avaldatud erinevates agentuuri väljaannetes, sh raportis *Hindamine kaasavas keskkonnas – poliitika ja praktika võtmeküsimusi*, mis sisaldab projekti esimese etapi peamisi tulemusi. Raporti aluseks on 23 riigi hindamispoliitikat ja praktikat kirjeldav info ning sellele on lisatud lühikokkuvõte.

Lisaks on agentuuri veebilehelt võimalik alla laadida mitmeid lühikesi aruteludokumente:

Kaasava hindamise rakendamine – poliitika-kujundajad ja praktikud räägivad oma kogemustest ja tööst ning esitatakse kokkuvõtte olulisimast küsimustest kaasava hindamise rakendamisel.

Kujundav hindamine ning hariduslike erivajadustega õpilased – käsitletakse mõistet “kujundav hindamine” (Assessment for Learning) ning sellise hindamisviisi rakendamist hariduslike erivajadustega õpilaste puhul.

Kaasava hindamise esialgsed indikaatorid – esitatakse rida esialgseid indikaatoreid ja nendega seotud eeltingimusi, mida saab kasutada suunistena kaasava hindamise poliitika, protseduuride ja praktika käsitlemisel ja arendamisel.

Küprose soovitusel kaasava hindamise kohta – Limassolis 2008. aasta oktoobris toimunud agentuuri konverentsil osalenud riikide esindajate arutelude tulemus ja ühised järeldused. Dokumendis on esitatud Euroopa poliitikakujundajatele suunatud kollektiivsed soovitusel kaasamist toetavate hindamisprotseduuride arendamiseks. Küprose haridusminister saatis Küprose soovitusel kõigile teistele Euroopa haridusministritele.

Projekti “Hindamine kaasavas keskkonnas” veebialal – (<http://www.european-agency.org/agency-projects/assessment-in-inclusive-settings>) on esitatud kõik materjalid, mis kõnealuse kolmeaastase projekti käigus välja töötati. Veebialal on info projektis osalenud riikide ekspertide kohta ning projekti 1. ja 2. etapi materjalid. Lisaks eespool nimetatud materjalidele on veebialal ka:

- *Riikide tervikraportid*, mis on varustatud projektis kokku lepitud olulisimate mõistete märksõnadega;
- *Soovituste maatriks*, vahend, mis aitab lugejatel leida ristviiteid kõigi 1. etapi kokkuvõtva raporti ja riikide raportite vahel;
- *Mitte-Euroopa kirjanduse ülevaade*;
- *Hindamise tugimaterjalide koond*, mis sisaldab 25 riigi materjale käsitlevat infot, mis koguti projekti 2. etapi käigus.

Lisainfo: www.european-agency.org/agency-projects/assessment-in-inclusive-settings või: secretariat@european-agency.org

UUDISEID AGENTUURI LIIKMESRIIKIDEST

TAANI – Ühistegevus: Stiimul kaasamise arendamiseks

Ühistegevuse projekti raames on Peder Lykke kool koostöös Kopenhaageni pedagoogilis-psühholoogilise nõustamisteenistuse ning Euroopa Eripedagoogika Arendamise Agentuuriga otsinud uusi võimalusi vanemate kaasamiseks koolitöösse.

Kaks koostööprojektiga seotud spetsialisti – Kirsten Hansen, arenduskonsultant, ja Jette Lentz, psühholoogiateenistuse juht – kirjeldavad projekti järgmiselt:

“Me toetame kohalikku omavalitsust tugiõppe vallas kaasamismeetodite ja -strateegiate väljatöötamisel Kopenhaageni linnavalitsuse laste- ja noorteosakonnas. Meie ühistegevuse projektis rakendatavaid meetodeid on levitatud ja kasutusele võetud mitte üksnes meie oma piirkonnas (kesklinnas), vaid ka Kopenhaageni teiste piirkondade koolides. Lisaks kasutavad meie piirkonna pedagoogilis-psühholoogilise tugiteenistuse psühholoogid oma töös terviklikumat lähenemisviisi.

Kopenhaageni omavalitsus on otsustanud algatada tugiõppereformi, et tagada hariduslike erivajadustega õpilaste kaasamine üldhariduskooli. Reform on kutsutud ellu paralleelselt ühistegevuse

projektiga, mis võimaldab meil saada tagasisidet ja levitada teavet erinevate laste ja noortega tegelevate ametnike hulgas.

2008. aasta septembris korraldasime Kopenhaageni raekojas konverentsi. Agentuuri projekti ‘Hindamine kaasavas keskkonnas’ esindajad koos mitmete Taani uurijatega tutvustasid oma seisukohti ja arvamusi paljudele kohaliku tasandi spetsialistidele ja poliitilistele

otsustajatele. Andsime projekti kohta välja ka DVD (lisainfo saamiseks võtke ühendust järgnevalt esitatud kontaktisikutega).

Sellest ajast on asjad kiiresti arenenud. Kesklinn valiti Kopenhaageni kaheksast piirkonnast tugiõppereformi pilootpiirkonnaks. Piirkonnas tehtud töö võimaldas meil anda eeskujuga teistele linna piirkondadele.

Meid valiti välja, kuna osalesime agentuuri projektis, milles uuriti kogu Euroopa hindamispraktika arengut. Projekt andis meile hea võimaluse vahetada teavet teiste riikidega ning mõjutada poliitikakujundamist ja kaasamise meetodeid Kopenhaagenis.”

Lisainfo: Kirsten Hansen, arenduskonsultant, e-mail: Kirsha@Buf.Kk.Dk, või Jette Lentz, psühholoogilise teenistuse juht laste- ja noorteosakonnas, e-mail: Jette.Lentz@Buf.Kk.Dk, mõlemad esindavad Kopenhaageni linnavalitsust.

KREEKA – Haridussüsteemi viimase aja reformid

Kreeka valitsus võttis hiljuti vastu uued strateegilised eesmärgid, mis keskenduvad keskharidusele. Valitsuse sooviks on edendada algatusi, mille kohta võeti ajavahemikus 2004–2007 vastu õigusaktid, mille eesmärk on jõuda lähemale Euroopa haridusstandarditele ja seatud sihttasemetele.

Eesmärkide valguses vaadatakse läbi õiguslik raamistik, mis käsitleb: a) haridusasutuste struktuuri, b) uut diplomite tunnustamise asutust (L 3328/2005), c) kvaliteedi kindlustamist kõrghariduses, d) elukestvat õpet ning ühiseid kraadiõppeprogramme (L 3369 ja 3404/2005), e) Kreeka rahvusvahelise ülikooli rajamist (L3391/2005), ning teised õigusaktid, mis käsitlevad info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) kasutamist õppes, kutseharidust, meeste ja naiste võrdset kohtlemist, sisseastumismõudeid kõrghariduses ning nõuetele vastavuse kriteeriume. Esile võib tõsta kaht arengut:

1. Kaasavate koolide reformid – kõik õpilased õpivad riiklikus tavaharidussüsteemis, mis võtab arvesse nende hariduslikke erivajadusi; näiteks kultuuridevaheline haridus vähemusrahvusest õpilastele ja tugiõppe hariduslike erivajadustega õpilastele. Eraldi koole on loodud üksnes moslemitest vähemusrühmadele.

2. Õpetajakoolitussüsteemi reformid – aastatel 2005–2007 korraldas pedagoogiline instituut märkimisväärse õpetajakoolitusprogrammi. Hariduslike erivajaduste teemasid käsitletakse üldise koolitusprogrammi osana. Tugiõppe seaduse artiklis 4 on selgelt sätestatud, et *õpetajad, kes töötavad erikoolides ja kaasavates koolides, teevad läbi ümberõppeprogrammid piirkondlikes koolituskeskustes* koos kõigi teiste alg- ja põhikooliõpetajatega (st kõik õpetajad saavad hariduslike erivajaduste alast koolitust). Alates 2004. aastast on läbi viidud järgmised programmid:

IKT kasutamine õppetöös: 100-tunnine programm koosneb kolmest etapist: a) teaduslik lähenemine IKT kasutamisele õppetöös, b) IKT alase õppe kavandamine ja pakkumine koolides ning c) probleemid, mis tekivad IKT õpetamisel koolides ning meetodid probleemide lahendamiseks.

Koolitus uute tehnoloogiate kasutamiseks: 96-tunnine programm koosneb kahest tegevusest: a) õpetajate arvutioskuste parandamine ning b) uute tehnoloogiate kasutamine hariduses.

Hindamine ja arvamuste vahetus: selliste probleemide arutamine, mis õpetajatel tekkisid eelmisel kooliaastal uusi õpikuid kasutusele võttes, ning hinnangute andmine uutele õpikutele.

Koolitusprogramm mitmekesisite vajadustega toimetulekuks: 50-tunnine programm, milles osalevad alg- ja põhikooliõpetajad ning mille eesmärk on rikastada teadmisi, parandada tööd ja tõsta pädevust õpiraskustega õpilaste ja andekate õpilaste vajaduste alal kaasavas keskkonnas, käitumisprobleemide (agressioon, vägivald, tundeelu häired) ja kultuurilise mitmekesisuse valdkonnas.

Lisainfo: Maria Palaska-Ioannidis, agentuuri riiklik koordinaator, mpalask@sch.gr, või Maria Michaelidou, agentuuri esindajatekogu liige, smi@acm.org

HISPAANIA – “Tots músics, tots diferents” (kõik on muusikud, kõik on erinevad)

Valencia piirkond on kogu Hispaanias tuntud oma muusikatradsiooni poolest; piirkonnas tegutseb palju kõrgetasemelisi muusikuid ja muusikaorganisatsioone, kes kõik aitavad kaasa muusikahariduse edendamisele. Torrenti linn on heaks näiteks, kus on mitmeid muusikaorganisatsioone, mis koos muusikakooliga aitavad luua muusikaharidust toetavat keskkonda.

Torrenti muusikakool on keskus, mis annab õpilastele eri tasemel muusikaharidust. Muusikakool loodi 1971. aastal ning kogu tegevusaja on see suurendanud ja koondanud õpilastele pakutavaid muusikahariduse võimalusi. Praegu koosneb koolipersonal 62 õpetajast, 8 juhtkonna liikmest ja teistest töötajatest ning koolis õpib 540 õpilast.

2003. aastal, kui oli Euroopa puuetega inimeste aasta, algatasid haridusministeerium ja Valencia omavalitsus muusikakooli ettepanekul projekti “Tots músics, tots diferents” (Kõik on muusikud, kõik on erinevad), mille raames hariduslike erivajadustega õpilastel oli esimest korda Hispaanias võimalik saada muusikalist põhiõpet.

Hüüdlause “Kõik on muusikud, kõik on erinevad” kohaselt ei takista puue lapsel muusikaharidust saada.

Viis aastat hiljem õpivad 12 selles katseprojektis osalenud õpilast edukalt ning on hariduslikult ning sotsiaalselt hästi kohanenud. Sellist edu ei oleks olnud võimalik saavutada ilma kogu haridusüldsuse jõupingutuste ja entusiasmita ning avaliku sektori (haridusministeerium, Torrenti linnanõukogu) ja eraettevõtete (Vahemere hoiupank) toetuseta.

Kõnealune haridusprojekt on saanud haridusministeeriumi tunnustuse ning 2006. aastal teise Marta Mata preemia kõrge hariduskvaliteedi alal ning 2007. aastal esimese preemia hariduslike erivajadustega õpilaste jaoks uusi projekte väljatöötavate keskuste hulgas.

Oma uuenduslikkusega on projekt muutnud traditsioonilist käsitust muusikakoolist ning selle tulemusena on koolis toimunud mitmeid muutusi, sh on reformitud õpetajakoolitust, on muutunud õpetajate hoiakud, on restruktureeritud kool ning asendatud meetodeid ja muudetud ressursside eraldamise süsteemi.

Projekti peetakse suureks sammuks sotsiaalse solidaarsuse ja õigluse suunas ning heaks alternatiiviks kõige haavatavamate noorte kõrvalejäämisel ühiskonnast ja kaunite kunstide õppimisest.

Lisainfo: Yolanda Jiménez Martínez, agentuuri riiklik koordinaator, yolanda.jimenez@educacion.es, Manuel Tomás Ludeña, Torrenti muusikakooli direktor, manuel_tomas@conservatoritorrent.net

PRANTSUSMAA – Kaks uuenduslikku algatust uurimistöö ja koolituse alal

Pariisis toimus 27.–29. jaanuaril 2009 esimene puuete ja meelte uurimisrühma korraldatud sündmus: sümposium “Lõhnataju, mälu ja õppimine”.

Kohtumise lähtekohaks oli kaks teadus- ja haridusuuringute põhjal kerkinud küsimust, mis keskendusid viiele meelele: kuidas saame kasutada suhtlemisel meelt, mis on olemas juba lootel, ning kuidas saame parandada puuetega inimestele suunatud pedagoogilisi tegevusi?

Sümposium oli Maitseteaduse Euroopa Keskuse (Dijon) ja INS-HEA (puuetega noorte hariduse ja kohandatud õppe riiklik instituut Suresnes's) koostöö tulemus. See keskendus lõhnatajule, meelele, millele pööratakse vähe tähelepanu, kuigi see on oluline paljude kognitiivsete kogemuste, näiteks diskrimineerimise, mälu ja naudingu puhul.

Sümposiumi eesmärgid olid saada ülevaade praegustest teaduslikest ja pedagoogilistest teadmistest; näidata, kuidas lõhnataju võib eriti puuetega lastel aidata õppida; anda uus impulss kohtumisteks ja suhtluseks, et vahetada selle valdkonna oskusteavet.

Sümposiumil “Lõhnataju, mälu ja õppimine” osalesid eri riikide teadlased, tervishoiu- ja haridustöötajad, lõhnataju eksperdid ning

puuetega laste vanemad. Lõhnataju küsimust vaadeldi eri tajude, tunnete ja kogemuste vaatenurgast, muuhulgas käsitleti seoseid lõhna, emotsioonide ja mälu vahel, lõhna mõju puuetega laste õpiprotsessis ning lõhna kasutamist puuetega inimeste igapäevaelu paremaks muutmisel.

Puuetega väikelaste päevahoid – 12,5 päevases koolitusprogrammis osales 120 inimest, kes töötavad väikelastega Põhja-Prantsusmaa suurimas linnas.

Programmil oli kaks eesmärki: kujundada arusaamist sellest, kuidas korraldada puuetega laste päevahoidu ning võimaldada väikelastega tegelevatel inimestel koos töötada ja kogemusi vahetada.

Käsitleti järgmisi teemasid:

- Puuetega laste päevahoiu õiguslik ja institutsionaalne raamistik;
- Selliste institutsioonide ja kohalike ühenduste partnerite oskusteave, kellega on võimalik teha võrgustikutööd;
- Väikelaste hoiu, toetamise ja haridusega seotud olulised teemad puuete, haiguste ja raskuste valdkonnas.

Kõigile osalejatele anti tugimaterjalina agentuuri raport *Varajase märkamise ja sekkumise olukorra analüüs – võtmetegurid ja soovitused*.

Enne kui rakendada koolitusprogrammi kogu Prantsusmaal, pakutakse seda katseprogrammina veel kahele linnale.

Lisainfo: Nel Saumont, agentuuri riiklik koordinaator: international@inshea.fr

PORTUGAL – Raamatusari edendab lugemisoskust

Lettidele on juba jõudnud kaks raamatut: *O Segredo do Sol e da Lua* ja *O Gato Gatão Poeta de Profissão*. Kõik raamatud anti välja neljas eri formaadis: (i) trükiversioon koos interaktiivse DVD-ga, mis sisaldab kuulderamatut; (ii) lihtsustatud versioon piltkirjas sümbolitega; (iii) Portugali viipekeeles versioon ning (iv) pimekirjas versioon. DVD sisaldab ka pedagoogilist osa, mis on samuti esitatud mänguliselt.

Vaatamata eri lugejate individuaalsetele võimetele on lastel ja täiskasvanutel nüüd vahend, mis aitab kaasa lugemisoskuse arendamisele.

Portugalis hakkas kirjastus CERCICA välja andma lasteraamatute sarja, mida saavad lugeda kõik lapsed. Haridusministeeriumi ja Cascaisi linnavalitsuse toetusel kutsus kirjastus kokku ekspertrühma, kes on koos täitnud tühiku Portugali raamatuturul.

Lisainfo: <http://www.editoracercica.com/>

ISLAND – ülikooliprogramm intellektipuudega üliõpilastele

20. juunil lõpetas Islandi ülikooli 22 üliõpilast, kes läbisid tööga seotud programmi, mis on kavandatud spetsiaalselt hariduslike erivajadustega üliõpilastele.

2007. aasta sügisel alanud programm pakub esimest korda Islandis ülikooliharidust intellektipuudega inimestele. Programm korraldati kaheaastase uuringu- ja arendusprojektina sotsiaaluuringute teaduskonnas ning kooskõlas hariduslike erivajadustega inimesi toetavate rahvusvaheliste organisatsioonide ametliku poliitika, inimõiguste konventsiooni ja Islandi ülikooli poliitikaga.

Programmi põhieesmärk oli anda intellektipuudega üliõpilastele võimalus osaleda täielikult ühiskonnaelus. Koos teiste üliõpilastega kursuste läbimine ning samuti mentorsüsteem, kus teised üliõpilased pakkusid neile individuaalset tuge, olid selle olemuslikud osad.

Nii programmis osalenud õppejõud kui üliõpilased olid kaheaastase kogemusega väga rahul. Projektijuhid andsid teada, et õppimine oli lisaks akadeemilistele teadmistele ja oskustele nende valitud töövaldkonnas tõstnud üliõpilaste enesehinnangut ja parandanud nende oskusi sotsiaalses suhtluses. Üliõpilased olid eriti rahul võimalusega õppida koos intellektipuudeta üliõpilastega ning nende arvates oli see eduka hariduskogemuse saamisel otsustav.

Lisainfo: Bryndís Sigurjónsdóttir, agentuuri riiklik koordinaator, bryndis@bhs.is

ROOTSI – Füüsiliste puuetega õpilaste igapäevane koolielu; etnoloogiline uurimus

Sotsiaalsed situatsioonid, kus õpilased kogevad (õpetamist ja) kaasamist või kõrvalejätmist, iseloomustavad füüsiliste puuetega õpilaste igapäevast koolielu. Nende õpilaste olukord koolis on komplitseeritud ning nõuab kõigi kooli töötajate: õpetajate, abistajate ja direktori, ning kohaliku ja riigi tasandi valitsusasutuste jõupingutusi.

Uurimuses vaadeldakse, milline on nende õpilaste igapäevane koolielu. Uurimisraporti lähtekohad ja vaatenurgad on järgmised: konstruktivism, lapse perspektiiv, teiste laste perspektiiv, etnograafia ja kultuurianalüüs. Uurimus käsitleb lapse igapäevast koolielu tervikuna.

Oluline valdkond on õpilaste sotsiaalne olukord. Puuetega õpilaste ja nende eakaaslaste suhtlus varieerub ning esineb nii kaasatud kui kõrvalejäetud õpilasi. Nende sotsiaalset olukorda iseloomustab kompleksus. Näiteks osalevad nad paljudes erinevates õpiolukordades. Keskse tähtsusega on koolikorralduslikud lahendused ning kooli kultuur ja õpilaste koosseis.

Teine valdkond on õpilaste hariduse ja teadmiste arendamine. Pedagoogid ja vanemad tõstavad esile, et nad on õppimise suhtes ebakindlad ning

vajavad rohkem teavet ja teadmisi. Uurimuses järeldatakse, et õpilastel on individuaalsed vajadused, nad vajavad näiteks rohkem aega ja erinevaid pedagoogilisi lahendusi ning vaja on hästikorraldatud täienduskoolitust ja dialoogi.

Uuringus jõutakse seisukohale, et valdavalt toetatakse kaasamise põhimõtet, aga praktilise töö ümberkujundamise osas valitseb ebakindlus. Õpilaste kompleksed puuded seavad kooli üha sagedamini olukorda, kus see peab muutuma paindlikumaks ja pakkuma õpilastele individualiseeritud õpet.

Uurimuse teised järeldused osutavad, et tähtis on pühendumus, tuleb tunnistada, et kõrvalejätvad olukorrad on sageli varjatud ning esineb hierarhia (võimusüsteem), mille kaudu omavahel suhtestuvad puue ja sugu. Kõik need tegurid viitavad eneserefleksiooni vajadusele ja vajadusele kaasavate strateegiate järele, mis puudutavad *kõiki* kooli töötajaid ja asjaga seotud asutusi.

Lisainfo: Göran Nygren, Uppsala ülikool, goran.nygren@etnologi.uu.se
Rootsikeelset raportit saab alla laadida aadressil: <http://publications.uu.se/abstract.xsql?dbid=9351>

LUKSEMBOURG – Uus “aluskool” (fundamental school)

aluskoolidel on võimalik kutsuda appi multiprofessionaalne meeskond. See koosneb erinevatest spetsialistidest ning pakub tuge erivajadustega lastele.

Pädevuspõhine lähenemisviis – reformi keskmeks on pädevustel põhinevad haridus ja õpe ning pädevuspõhist lähenemisviisi rakendatakse järk-järgult. Pedagoogilised meeskonnad keskenduvad nelja õpitsükli jaoks kavandatud pädevustele ning loovad õpituatsioone, mis vastavad pädevuspõhisele lähenemisviisile.

Uued hindamisvahendid – uued vahendid võetakse kasutusele, et paremini näitlikustada, kuidas õpilane on arenenud soovitatavate pädevuste suunas ning mis valdkondades tal on vaja veel paremini edasi jõuda.

Kooli edukava (success plan) – iga kool koostab edukava, milles sõnastatakse kooli poolt seatud ja õpilaste edule suunatud eesmärgid. Et reageerida oma kavas määratletud vajadustele, on koolidel teatav autonoomia. Neil on võimalik kohandada keskseid ajakavasid, valida õppevahendeid, teha muudatusi õpilaste rühmitamises jms.

Koolikomiteed – 2009. aasta suvel moodustavad kõik koolid koolikomitee ja nimetavad selle esimehe. Järgmisest aastast on komitee ülesanne toetada kooli, koostada kooli edukava, kiita heaks õppevahendite valik ja teha koostööd vanematega.

21. jaanuaril 2009 võeti vastu kolm seadust, millega sätestatakse uue “aluskooli” raamistik. Nende kolme seaduse koosmõjus korraldatakse pedagoogiliselt ja koolikorralduslikult ümber üheksa esimest kooliaastat, et parandada kõigi õpilaste õpitulemusi. Muudatused jõustuvad 2009. aasta septembris.

Kõigil põhikoolidel on nüüd võimalik diferentseerida oma haridust ning algatada ja rakendada oma meetmeid, et aidata õpilastel jõuda nõutava tasemeni ja isegi seda ületada. Üldjoontes rakendatakse uuendusi 2009/2010. õppeaastal järgmiselt:

Tsüklilõpe – 2009. septembrist on kogu eel- ja algkool, uue nimetusega aluskool, korraldatud nelja õpitsükliks. Õpitsüklid asendavad traditsioonilist jaotust õppeaastateks.

Pedagoogilised meeskonnad – kõik, kes õpetavad ja tegelevad lastega sama õpitsükli ajal, konsulteerivad üksteisega ja töötavad meeskonnadena.

Multiprofessionaalsed meeskonnad – kõigil

Lisainfo: www.men.lu

BELGIA (FLAAMIKEELNE KOGUKOND) – Uue õpiabi raamistiku ettepanek

erivajadus. Sellest rühmast 12,5% on kergete intellektuaalsete häirete ja/või õpiraskustega ning 3,3% kõigist algkooliealistest lastest on diagnoositud käitumishäire või autistlik spektrihäire. 16% 12–18 aastastest lastest vajavad suuremaid kohandusi; sellest rühmast 8,9% on kerge intellektipuude ja/või õpiraskustega; 3,4% kõigist keskkooliealistest lastest on diagnoositud käitumishäire või autistliku spektrihäirega.

Uus maatriks on osutunud valiidses ja usaldusväärseks süsteemiks. On siiski mõned probleemid. Koolitöötajad ei ole veel piisavalt ette valmistatud. Vaja on suurendada õpetajate (üंबर)õppevõimalusi, et koolidel oleks enam pädevust erivajadustega laste kaasamisel. Süsteem nõuab ka koolipsühholoogiateenistuste koolitamist uue maatriksi alal. Seda on vaja, et aidata hinnata neil õpilasi, arvestades bioloogilisi, psühholoogilisi ja sotsiaalseid aspekte ning lähtudes enam õpilaste vajadustest ja potentsiaalset (ulatuslikult kasutusel oleva psühhomeetrilise hindamise asemel), ning võtta arvesse ka kontekstifaktoreid, näiteks pere- ja koolikeskkonda. Süsteemi arutatakse poliitilisel tasandil ning hiljutise valitsuse vahetuse tõttu ei ole seda veel käivitatud.

Reaktsioonina vajadusele muuta koolisüsteemi vastavalt rahvusvahelistele arengutele kaasavamaks, on Flandria haridusminister töötanud välja kooli tugiõppe tasemete kava, mis muuhulgas sisaldab õigust valida tava- või erikooli vahel, mis pakuvad samal tasemel toetust.

Kooskõlas WHO (ICF) puudeklassifikatsiooniga kavandatakse uues ettepanekus kõigepealt lapse vajadusi arvesse võttes võimalused õppekava kohandamiseks ja toetuse kindlaksmääramiseks. Esitatud on klassifikatsioonimaatriks, mille abil iseloomustada erivajadusi õpilase taseme puhul nõutava pedagoogilise toe ning õpilasel esinevate raskuste järgi.

Uue süsteemi valiidsuse ja usaldusväärse kindlakstegemiseks on koostatud valim 8648 tava- ja erikoolide õpilasest (kokku on Belgias 1 109 909, 2,5–18 aastast õpilast). 73 koolipsühholoogiateenistuse psühholoogil paluti vastavalt uutele kriteeriumidele kindlaks teha erivajadused. Koostatud on käsitsi täidetav ja elektrooniline veebipõhine vorm, avatud nõuandeliin ja andmebaas, kuhu koolipsühholoogiateenistuste kaastöötajad saavad jätta oma küsimusi ja märkusi.

On leitud, et umbes 20% algkoolilastest on mingi

Lisainfo:
Jo.lebeer@ua.ac.be ja elke.struyf@ua.ac.be – Antwerpeni ülikool
marijke.wilssens@arteveldehs.be – Artevelde õpetajakoolituskolledz erivajaduste alal
theo.mardulier@ond.vlaanderen.be – flaami haridusministeerium ja agentuuri esindajatekogu liige

SAKSAMAA – ÜRO puuetega inimeste konventsiooni ratifitseerimine

2009. aasta märtsis jõustus ÜRO konventsioon. Seda allkirjastades kohustus Saksamaa tegutsema kaasamise põhimõtetest lähtudes. Schleswig-Holsteini liidumaal on kaasava hariduse aasta motoks “K koos on parem”.

2009. aasta aprillis ütles Schleswig-Holsteini haridusminister Ute Erdsiek-Rave: *“Meil tuleb kogu riigis muuta pedagoogilist suunda. Kaasav haridus ei tähenda, et laps peab kohandama end olemasolevate koolide järgi; protsess peab olema vastupidine. Kaasav tavaharidus tähendab üldiselt, et iga laps on teretunud, eriti siis, kui tal on tervise-, sotsiaalseid või pedagoogilisi ja edasijõudmisprobleeme.”*

Kaasava hariduse aasta avasündmuseks oli rahvusvaheline sümposium Rendsburgis, kus

Vereint für gemeinsame Bildung.

Nationale Konferenz zu Artikel 24 des VN-Übereinkommens über die Rechte von Menschen mit Behinderungen

osalejad Saksamaalt ja mujalt Euroopast, sh agentuuri liikmesriikidest, õppisid teineteiselt. Oleks vaja rohkem üritusi, mis toetaksid järgmiseks kümneks aastaks tegevuskava väljatöötamist, sh õigusaktide muudatuste ning kaasava koolisüsteemi rahastamise raamistiku kaudu.

2009. aasta 1. juulil toimus üleriigiline konverents ÜRO puuetega inimeste konventsiooni artikli 24 teemal.

Konverentsil esinenud Karin Evers-Meyer ning sotsiaalküsimuste ja puuetega inimeste vajaduste föderaalne ministeeriumi esindajad esitlesid kampaania “Kõik kaasavaks! Uus ÜRO konventsioon” tulemusi.

Brošüüris tutvustatakse haridusvaldkonna kohustusi. Kutsutakse üles koostama kaasava hariduse tegevuskava; meetmeid vabaks juurdepääsuks ja kaasava õppe tingimuste loomiseks ülikoolides ning sotsiaaltoetuste sidusamaks rahastamiseks. Kampaania “Kõik kaasavaks!” toimus jaanuarist märtsini, mil sotsiaalküsimuste ja puuetega inimeste vajaduste föderaalne ministeerium koos 22 ühendusega korraldasid kaheksa konverentsi, millel käsitleti ÜRO konventsiooni erinevaid valdkondi.

Kampaania tulemusi tutvustav brošüür on avaldatud aadressil:

<http://www.alle-inklusive.behindertenbeauftragte.de/>

ÜHENDUKUNINGRIIK (Inglismaa) – Edasijõudmine kõigile: hariduslike erivajaduste ja puuetega laste ja noorte tulemuste parandamine

“Edasijõudmine kõigile” on pilootprojekt, mis keskendub hariduslike erivajaduste ja puuetega laste ja noorte haridustulemustele.

Projekt viiakse läbi 460 koolis Inglismaa 10 omavalitsuses kahe aasta jooksul alates 2009. aasta septembrist. Selle raames kasutatakse personaliseeritud õpet, ranget akadeemilist hindamist, jälgimist ja sekkumist, vanemate kaasamist ning õpitulemuste parandamist laiemalt.

Projektis osalevad koolid ja kohalikud omavalitsused on personaliseerimise teerajajad. Projekti lõpuks peaksid koolid olema saavutanud õpilaste hea edasijõudmise taseme ning omandanud rea tõendus põhiseid lähenemisviise õppimisele ja õpetamisele, millele nad saavad toetuda. Projektis osalenud kohalikud omavalitsused peaksid olema kindlad, et nad on kindlaks teinud ja arvesse võtnud hariduslike erivajaduste ja puuetega õpilaste vajadusi ning pakkunud asjakohaseid teenuseid.

“Edasijõudmine kõigile” on projekt, mille eesmärk on tõsta saavutuspiiri kõigil, ka neil, kes peavad ületama täiendavaid väljakutseid. Projekt võimaldab hariduslike erivajaduste ja puuetega lastel ja noortel tunda end õppijatena kindlamalt, suhtuda positiivsemalt kooliellu ning realiseerida oma potentsiaali.

Projekti kaasatakse vanemad, kes saavad nii parema kontakti haridussüsteemiga ning täidavad oma laste õppimises aktiivset rolli.

Lisainfo: <http://nationalstrategies.standards.dcsf.gov.uk/node/189431>

Väljaandefo

Euroopa Eripedagoogika Arendamise Agentuur on sõltumatu ja isemajandav organisatsioon, mida toetavad agentuuri liikmesriigid ja Euroopa institutsioonid (komisjon ja parlament). Käesoleva uudislehe väljaandmist toetavad agentuuri liikmesriigid ning Euroopa Komisjoni hariduse, koolituse ja kultuuri peadirektoraat:
http://europa.eu.int/comm/dgs/education_culture/index_en.htm

Üksikisikute esitatud seisukohad EuroNews'is ei esinda alati Euroopa Agentuuri, selle liikmesriikide või komisjoni ametlikke seisukohti. Komisjon ei vastuta selles väljaandes esitatud info kasutamise eest.

Uudislehest on lubatud esitada väljavõtteid, kui neile lisatakse selge viide allikale. Elektroonilised versioonid on kättesaadavad Euroopa Agentuuri kodulehel: www.european-agency.org

Sekretariat:

Østre Stationsvej 33
DK-5000, Odense C
Denmark
Tel +45 64 41 00 20
secretariat@european-agency.org

Brüsseli esindus:

3 Avenue Palmerston
BE-1000, Brussels
Belgium
Tel +32 2 280 33 59
brussels.office@european-agency.org

Uudislehe lisaeksemplaride või agentuuri töö kohta info saamiseks võtke palun ühendust:

Ulvi Soomlais, agentuuri riiklik koordinaator
Eestis, ulvi.soomlais@hm.ee

EuroNews'i eestikeelne versioon on agentuuri liikmesriigi tõlge ingliskeelsest algversioonist. Inglis- ja teiskeelseid versioone saab alla laadida aadressil:
<http://www.european-agency.org/news/euronews>

Trükkinud: Halstan www.halstan.co.uk

Available in: CS, DA, DE, EL, EN, ES, ET, FI, FR, HU, IS, IT, LT, LV, MT, NL, NO, PL, PT, SL, SV

ISSN: 1811-8100

© European Agency for Development in Special Needs Education 2009

EuroNews on trükitud metsa säästvalt valmistatud ja kloorivabalt pleegitatud paberile.

